

Vasárnapi Ujság
1867. III. 31. 151

tuk nevezni, a homorukat Intaglióknak. Legnagyobb részök középkori vagy a mult század végéből való, midőn a drágakövésés ismét nagy tökélyre emelkedott, legszeb köztük a kristály fogantyú (44. sz.) a XVI. századból, s Chiron s Achilles (49. sz.) Morelli műve, ki Josephine császárné számára dolgozott.

Reánk nézve érdekesbek a történeti emlékek Apaffy Mihály óriási ezüst kupája, Rákóczy György pohara, és János király billikoma, Mátyás király tőre, gyönyörű velencei ezüst hüvelyével, melynek arabeszk diszitivénye a királynak mellette függő sisakján ismét látható. Rákóczy Zsigmond buzogánya s kardja is itt van, s több drága kövel kirakott buzogány, milyeket a török császárok a magas portától az erdélyi fejedelmeknek vittek beiktatásukra.

A nagy teremben Éger ur állította ki Báthory István kardját, hanem mellette báró Prónay Gábor is állított ki egyet, Bethlen Gábor serlegével, s Apaffy Mihály gyönyörű ostáblájával együtt. Gr. Gyürky több család emléket adott ide, Adám ősenek buzogányát s halotti zászlóját 1704-ből. Gr. Erdődy István elküldte a szőnyeget Erdély himzett czimerével, melyet a nagy ur Stambulból küldött a Rákóczyak egyikének, s a híres ónodi billikomot (U. szekrény 12), melyen a confederatio eredeti tagjainak neve be van vésve Rákóczi Ferencz kezdő-betűi s az ismeretes jelszó: „Pro libertate.“ Különös szép, s az itt kiállított középkori tárgyak közt legbecsesb a kristály-serleg, melynek ezüst-talapzata sárkányt ábrázol: gr. Bánffyné tulajdona. Az ezüst-billikomok, tányérok, serlegek s kupák összesége kápráztatja szemünket, egyenkint el sem számlálhatjuk. Érdekes Moser ur kezdő-betűk gyűjteménye a középkorból, mely régi missalékból vágatott ki; szépek az elefántesont-szekrények, ezek közt legkitünőbb Pulszkyé, a középső állványon, ezt a persa shah ajándékozta II. Rudolf császárnak. Gr. Zichy Jenő és Zichy Livia grófnő ékszerei ritka szépségűek, különösen az Y szekrényben az 1. sz. a. arany zománczos ékszer, a Z szekrény 12. sz. alatti gyémántos melltű az olasz aranyművesek egyik remeke, a mint általellenben a két zománczos boglár a magyar ötvösöké. A T szekrénybeu Ráth érdekes egyiptomi szobrocskákat s celta eszközöket állított ki; Pulszky etruszk tükröket, szobrocskákat s fogantyukat, mindaketten szép római idólokat. Érdekes látvány Pulszky világhírű gemma-gyűjteményéből a domboru kövek az N. és O. szekrényben, köztük a gyönyörű Marcus Agrippa (törödék), Maecenas, Cicero, Augustus és Antonius, mind az ő korukból. Nagy Sándor, Berenice királyné, Traján és Adorján császárok, Titus és Septimius Severus diadalai, Pollajolo Bacchanálja a középkori művészet igen érdekes képviselője. Sapor király ábrázata a persa Sassanidák művészetével ismertet meg, mint Darab Shah arczképe a nagy Mogol udvaraéval. A P szekrényben ritka szépségű a milanoi Mór Lajos herczeg számára készült Niello, s még inkább a kis ezüst-lemez, melybe Macchiavelli szelleműs arczképe van bevésve. Eszünkbe jó florenzi siremlékének felirata „Tanto nomini nullum par elogium.“ Vonzóbbak még az arany domborművek Valerio Vicentino műhelyéből, ki Benevenuto Cellinit valami harmincz évvel megelőzte s rajzának tisztasága által fölülmulja nagyobbíru utódját.

A képek közül legérdekesebb Mantegna frescoja (68. sz.), a három Mária a kereszt alatt, törödéke egy nagyobb festménynek; Ráth tulajdona. Közönségünk azonban ily szigorhoz s mély érzéshez nem szokott még hozzá, s inkább gyönyörködik a csinos Canaletto-kban s Van Dyck két igen szépen festett arczképében. Mielőtt elbucsuznánk, még egy pillanatot vetünk Pulszky bronz diszedényére, nőfejalakban, mely a szekrény tetején áll, gr. Hadik fegyvereire, Zichy grófnő drezdai s Sévre porcellánjára, Éger ékszereire s igen jól összeállított régi pénzeire s megvalljuk, hogy a kiállítás megérdemli a látogatást s a kiállító választmány főkép, Te!epy, a társulat titkára, a dicséretet.

A képző-művészeti társulat régiségkiállítása.

A képző-művészeti társulat igen kellemesen lepte meg a közönséget, midőn akademiái helyiségeiben épen azon időben rendezett egy képző régiségkiállítást magánbirtokban levő műkincsekből, mikor a főváros megtelik, a nemzeti muzeum pedig be van zárva. Az életrevaló eszme kivételére alig maradt több idő hat hétnél, s mégis megteltek a termek, jelölül annak, hogy létez még sok műkincs a hazában, magánosok kezében, melyről a közönség keveset tud. A kiállítók száma nem nagy; főbbjei: gr. Andrassy Manó, Ráth György, Pulszky Ferencz, gr. Bánffyné, gr. Zichy Jenő, Moser Emil és Egger S. Ily nevek kezeskednek a kiállított tárgyak becséről és eredetiségéről; lépünk be.

Az első nyolczszegű kisebb terem falain Rugendasnak két csatafestménye vonja szemeinket magára: Budavár bevétele s a belgrádi csata, mindakettő gr. Batthyány Ödön tulajdona a rohonci váról, érdekesebbek a jelmezek hűsége, mint a művészi felfogás s kivitel által. Ott van még Pulszky Ferencz nagy hindu, persa s chinai rajzgyűjteményéből husz példány mutatványul. A chinai kitünik a színek élénksége a hindu menyegzői éjszaka (3. sz.) a felfogás gyöngédsége s a kivitel szorgalma által.

A második szobát gr. Andrassy Manó töltötte be kincseivel. A képek közt feltünik a szép nőalak Leonardo Da Vinci modorában (32. sz.), mint a milanoi iskolának igen jellemző és kitünő példánya. Velasquez lovasa, (39. sz.) s Alba herczeg arczképe (21. sz.) illően képviselik a komoly spanyol festészeket; Veronese Pál vázlata (22. sz.) mely a bethaniai ebédet adja előnkbe, nem fogja kikerülni a műértők figyelmét. A nagy közönség azonban inkább az ékszerek s régiségek felé fordul, s méltán; itt van az első szekrényben Sándor nagyváradai püspök pecsétje a tizenkettedik századból, egy antik zafr Ilona császárnő Constantin császár anyja arczképével, kit az egyház a szentek sorába helyezett. A mű mind a drágakő tisztasága, mind az arczkép érdekessége, mind a foglalás ritkasága által a legbecsesb gemmák egyike. Itt látjuk Forgács nádor aranypecsétjét; II. Lajos király gyűrűjét, több Rákóczy-gyűrűt, mellettök egyikét azon ismeretes forradalmi gyűrűknek, melyeknek felirata: „Vivat Petrus“ (Princeps Emericus Tökölyi Rex Ungariae) a kuruczok jelszava a Tökölyi időben.

A harmadik ékszerszekrény vésett drágakövekkel telt meg; a domborukat Cameaknak szok-